

גיליון מס' 546 פרשת וארא
תשפ"ד שנה שתיים עשרה

גליון זה יוצא
לזכות חתן הבר מצוה
הבחור **ברוך מאיר נ"י**
בן ידידנו החשוב
הרה"ג ר' **שמעון ויסברג שליט"א**
עורך המדור בעלי אסופות

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

בעלי אסופות - בעיני בר מצוה

הגר"ש אלישיב זצ"ל סב החתן אמר שהמנהג הוא שחתן הבר מצוה ממזמן, (שיעורי מרן הגר"ש אלישיב מסכת ברכות מ"ב ב')

עמוד תקל"ב ועי' מש"כ מהרש"ל ביש"ש ב"ק פ"ז סי' ל"ז דהמנהג שהבר מצוה ממזמן בסעודת הבר מצוה, וכ"כ ערוה"ש סי' קצ"ט ס"ד דהמנהג פשוט שנער הבר מצוה ממזמן בלא בדיקה אם הביא ב"ש, ובכ"ח סי' קפ"ו סק"ב כ' בשם הזה"ק פרשת בלק קצ"א ע"א דמצוה לתת כוס של ברכה לבנו כדי לחנכו במצות, וכ' דנראה דהיינו כגון בבר מצוה שהגיע ל"ג שנים ויום אחד וכמש"כ סימן קצ"ט אות ל"ג שיש ליתן לו לזמן לחנכו במצות, וכן עי' קצוה"ש סי' מ"ה סוף סק"ט שכן המנהג, וכן בקו' עזרת אליעזר עמוד מ"ד מובא תשובת רבינו זצ"ל שנער בר מצוה יכול לזמן על הכוס, וכן בבית רבינו היה נותן לזמן, וכן העיד בנו הגר"ש שליט"א, ואפשר דהיינו כשראו שהביא ב"ש, או כשלא היו חייבים בזימון רק בצירוף זה הבר מצוה, וכמש"כ רבינו שם בשונה הלכות שם דדוקא כשיש ג' אוכלין בלעדי הקטן יש להחמיר, אבל אם הוא מכלל השלשה הרי כל עיקר החיוב הוא מחמתיה ובאופן כזה שפיר יכול לזמן, ועי' בקובץ שערי הוראה כ"ה עמוד י"ח דהוא משום דבכה"ג לכר"ע חיוב הזימון הוא מדרבנן).

אם האבות מגיע באים לשמחת בר מצוה

נשאל רבינו זצ"ל, האם באים האבות מדורות קודמים מג"ע, לשמחת בר מצות של צאצאיהם, והשיב רבינו זצ"ל, כתוב רק בנישואין, (עזרת אליעזר עמוד ל"ט וכוונת רבינו דבחי"ל לא מצינו רק בנישואין, ועי' בדרך שיחה ח"א פ' ויצא עמוד קנ"ג שאמר רבינו זצ"ל שהמקור שבאים האבות מעולם האמת לנישואין צאצאיהם הוא בזו"ק פ' פנחס ע"ש בח"ג ר"ט ב', וכן הביא רבינו מדרשות ר"י אבן שועיב תלמיד הרשב"א על הפסוק ויביאה אהלה שרה אמו שכתב מדרש שרה באה באהל לראות שמחת בנה, ושם אין מקור רק לנישואין, אמנם עי' בס' יסושה"ע שעה"כ פט"ו וכן יכבד אב ואם בזה, בבואם מג"ע לראות את פניו על ראש שמחתו, כגון בסעודת ברית מילה לבנו, או סעודת בר מצוה, וכיוצא איזה שמחה של מצוה, באים אביו ואמו מג"ע לראות בשמחתו ולשמוח עמו. ובתנאי קודם למעשה צריך לשתף בשמחתו להקב"ה יתברך שמו ויתעלה, דהיינו שיהנו מהסעודה שעשה תלמידי חכמים ועניים ואביונים, ואז מוציא הקדוש ברוך הוא אביו ואמו מג"ע ע"ש, שבאים בכל סעודת מצוה, ועי' במג"א סי' רכ"ה סק"ד בשם ילקוט חדש סי' ל"ט דשמחת בר מצוה הוא כיום שנכנס לחופה).

ברכה מהזקנים קודם הבר מצוה

במש"כ במסכת סופרים (פ"ח ה"ה) וכן היה מנהג טוב בירושלים בן י"ג שנה מוליכו ומקרבו לפני כל זקן וזקן כדי לברכו לחזקו ולהתפלל עליו שיזכה בתורה ובמעשים טובים, אמר רבינו זצ"ל, דלא נהגו אצלינו כן מעולם בבר מצוה, לקחת הנער לזקנים להתברך, ומה שהובא זה ממ"ס אי"ו רק לגירסת הגר"א שם (אות ג) ע"ש, (עזרת אליעזר עניני שמחת בר מצוה עמוד ה'), ואמר רבינו כי לגי' שלפנינו במסכת סופרים זה קאי על גיל י"א כשמתחיל גיל החינוך לתענית, (דרך שיחה ח"ב עמוד רס"ט, ובכל בו סימן ע"ד פ' דקאי על בן ה' שנים, וכן עי' בס' אורחות חיים בסדר מנהג רז"ל בת"ת אות א' והמנהג הזה היה מנהג הקדמונים כשמכניסים הבן לת"ת וכ' שהיו נוהגין אותו אנשי ירושלים ועוד היום נוהגין במקצת מקומות. ועי' במחזור ויטרי סימן תקכ"ז דקאי על סמוך לבר מצוה, וכ"ה בסידור רשי' סימן תנ"ו).

מדור זה נכתב לעילוי נשמת
אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

עורך: יצחק גולדשטוק

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

✉ רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☎ 053-3145900

סעודת בר מצוה במוצ"ש
נשאל רבינו זצ"ל, נער שנהיה בר מצוה ביום ראשון, האם יכולים לעשות את סעודת הבר מצוה בשבת שלפני כן בסעודה שלישית, ולמשוך את הסעודה עד אחרי צאת השבת, דאז הוי כיום ראשון, ושפיר יצא יד"ח, והשיב רבינו זצ"ל, אין מערבין שמחה בשמחה, ונשאל הרי בשבת להרבה פוסקים לא נאמר דין שמחה רק ביר"ט כמבואר בתוס' (מ"ק ח' ב') ובמג"א (ס' תקמ"ו ס"ד), וכן הרי נוהגים לעשות סעודות בר מצוה בשבת, והשיב רבינו זצ"ל, אם עושה סעודה מיוחדת עבור הבר מצוה טוב אבל במה שחייב עבור שבת א"א, (אוצרות של חינוך עמוד תת"ח סמ"ח מ"ט וכ' שם רבינו זצ"ל באות נ' דאי"ז שייך לנידון הבאר היטב סי' ש' בשם א"ז שהמשיך סעודה שלישית עד לאחר חשיכה דאין צריך לאכול עוד סעודה רביעית מלוה מלכה דשם הכל בא לכבוד שבת, אבל לא מהני המשכת הסעודה לבר מצוה).

בר מצוה עם מלוה מלכה

נשאל רבינו זצ"ל בסעודת בר מצוה במוצ"ש, או סעודת פדיוה"ב וסיום, האם יוצאים בזה גם יד"ח סעודת מלוה מלכה, והשיב רבינו זצ"ל, דיכול לכוין גם למלוה מלכה, (עזרת אליעזר בר מצוה עמוד מ"ב ועי' באוצר בר מצוה עמוד תתל"ג שהשיב רבינו זצ"ל דבסעודת בר מצוה לא שמענו שיצטרכו דוקא עם פת וכן בבר מצוה שלו היה רק מזונות עי' בס' אלא ד"א של הלכה פ"ז ס"א וא"כ שפיר יכול להוסיף על החיוב עבור מלוה מלכה עי' במש"ב סי' ת"ט סק"ב ובאה"ט סי' ש').

נעשה בר מצוה במוצ"ש אם יכול להבדיל ולזמן

כתב לי רבינו זצ"ל במכתב, המגדיל במוצ"ש יכול להוציא בהבדלה, וכן יכול לזמן על מה שאכל בקטנותו, בסעודה שלישית, (מכתב מיום ב' פ' שלח תשע"ה שאלה י"א, ועי' מש"כ להלן בענין זימון דלדעת החזו"א חזמו רק בנווני שידוע שהביא ב"ש או שרק עם הבר מצוה יש ג' לזימון).

תשלומין למנחה של קודם הבר מצוה

כתב לי רבינו זצ"ל במכתב, דקטן ששכח ולא התפלל מנחה שקודם הבר מצוה, והגדיל בערב, טוב שיתפלל תפילת תשלומין של תפילת מנחה שהיה קטן, (יום ד' בהעלותך שאלה א). וכמו כן אם שכח טו"מ במנחה, כתב לי רבינו זצ"ל במכתב, דקטן ששכח טו"מ במנחה קודם שהגדיל במעריב, שמגדיל יש לו חיוב להתפלל ב' פעמים כדין תשלומין בגדול, (מכתב מיום ח' מרחשון תשע"ו שאלה א').

על נהרות בבל בבר מצוה

נשאל רבנו איזה מזמור יאמרו לפני ברהמ"ז בבר מצוה שיר המעלות או על נהרות בבל, והשיב על נהרות (עלי שיח עמוד ק"ו).

מתי יכול הבר מצוה לזמן בבר מצוה

בסעודת בר מצוה של אחד מנכדי הגר"ש אלישיב זצ"ל כיבדו את חתן הבר מצוה לזמן וישב שם רבינו זצ"ל שהיה דוד החתן והעיר שלא כדאי שיזמן החתן כי עדיין אין לו רק חזקה דרבא, וכן מביא רבינו זצ"ל בשונה הלכות (סי' קצ"ט ס"ו) דאין לתת לקטן לזמן על סמך החזקה לדעת מרן החזו"א (א"ח סי' ל"א סק"א) דחיוב זימון מה"ת, וכן החמיר אביו מרן הקה"י זצ"ל עי' בארחות רבינו (ח"א עמוד פ"ו), וחמיו מרן

ניתן לתרום גם במכשירי 'קהילות' ו'נדרים פלוס' בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלַת הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדידות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מזרז שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - השבועות הבאים בעזה"ל:

רבי ישיבת לונזא בפתח תקוה

פרשת בא - הגאון רבי משה עוזר (ובנו הג"ד אליעזר) | פרשת בשלה - המשגיח הגאון רבי אבא גרוסברד

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

דברי זכרון ועובדות מפעימות על זקן המשגיחים

הגה"צ רבי מותתיהו חיים סלומון זצ"ל (כ"ב טבת תשפ"ד)

כלל איסור יהרג ואל יעבור!

ישיבות לא צריכים שמירה!

סיפר המשגיח הג"ר דוד גולד שליט"א (והובא בספרו תורתך חנני, על שבועות, עמוד ר"ז): כאשר ארצות הברית תקפה את עיראק, במה שמכונה "מלחמת המפרץ השניה" מצאו במפקדה נטושה של ארגון הטרור 'אלקדעידא' תרשימים של העיר ליקודת ומוסדותיה. ההערכה של שירותי הבטחון האמריקאיים היתה, שארגון הטרור מתכנן פיגוע בליקודת, שנחשבת לאחד הסמלים היהודיים היותר בולטים בארצות הברית.

שלטונות הביטחון יצרו קשר עם הנהלת הישיבה בליקודת ודרשו מהם להציב שמירה בפתח כל המוסדות שבעיר, דבר הכרוך בהוצאה כספית גדולה מאוד.

נציג הישיבה, המשגיח הגה"צ רבי מותתיהו סלומון נסע לארץ ישראל לשאול את פיו של מרן רבינו הגה"צ רבי קניבסקי זצ"ל האם יש צורך להישמע להנחיית שלטונות הבטחון או שאין צורך לחשוש כל כך, ופטוורים מלהציב שמירה.

נענה רבינו ואמר: ישיבה לא צריך שמירה.

אחרי שעזב המשגיח את בית רבינו, יצא אליו אחד מבני הבית ואמר שרבינו רוצה לומר לו משהו. המשגיח רבי מותתיהו חזר, ורבינו אומר לו "האם אצלכם בישיבה יש מכשירי פלאפון?"

ענה המשגיח: כן. יש מכשירי פלאפון לתלמידי הישיבה. ענה רבינו: אם כך צריך להציב שמירה! כלומר, מהותה של ישיבה היא בכך שהתלמידים מנותק מהעולם ויושבים ושקועים בתורה ומצוותיה, אבל כאשר הם מחוברים לעולם על ידי פלאפון, שוב חסירה במעלתה הגדולה של הישיבה.

דבריו של רבינו עוררו בקרבנו של המשגיח סערה גדולה, והוא חזר לליקודת וקבע תקנה, כי אין לשוחח בפלאפון בתוככי בית המדרש, וכי העובר על כך נקרא גזלן! ואכן מאז ב"ה אין פרץ ואין צווחה בהיכלי התורה בעיר ליקודת (גל' קדושת בתי מקדש מעט, גליון 53, הובא במאסף קובץ גליונות תשפ"א פרשת דברים)

משמאל לימין: רבי מותתיהו סלומון, רבי משה

שמואל שפירא, רבי אהרן לייב שטינמן זכר צדיקים לברכה

לב חכם לימינו

מסופר: פעם הגיע רבי מותתיהו אל רבינו וסיפר שעקב בעיה רפואית שהוא סובל ממנה קבעו הרופאים שיש להוציא אחת מכליותיו רחמנא ליצלן, ובא להתברך. שאלו רבינו האם מדובר בכליה השמאלית או הימנית, המשגיח השיב שמדובר בשמאלית, אך תהיה מה זה משנה.

השיבו רבינו: אם מדובר בכליה השמאלית אין זה נורא, שהלא הגמרא בברכות (ס"א ב') אומרת שתי כליות יש בו באדם, אחת יועצתו לטובה ואחת יועצתו לרעה, ומסתברא דטובה לימינו ורעה לשמאלו, דכתיב לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו... (ספר ח"י תורה)

המשגיח רבי מותתיהו חיים סלומון זצ"ל

1. הערת המערכת: טרם הורדת המאמר לדפוס הבאנו קמיה חתנו הגדול של רבינו, הגאון רבי שרגא שטינמן שליט"א לעבור על המאמר, והתפעל ביותר מעובדא זו, ואמר: אהא, סיפור זה נפלא ביותר. וכעת נתיישבה לי תמיהה עתיקה שהיתה לי בענין המכתב של מורי חמי. וחזר על דבריו בשנית (א"ה, מקוצר מקום לא נוכל להרחיב, ואי"ה באחד השבועות הקרובים).

הגה"צ רבי מותתיהו סלומון זצ"ל נולד בחנוכה תרצ"ז בעיר גייטסהד שבאנגליה, בבחרותו למד מספר שנים בארץ ישראל, בישיבה בכפר חסידים ודבק מאוד ברבו מרן המשגיח הגה"צ רבי אליהו לאפיאן. לימים שב ללמוד בגייטסהד שם בנה את ביתו עם בתו של רבי אברהם צבי פאלק, מנכבדי וחשובי העיר, והמשיך את לימודיו בכולל הרבנים שבמסגרת הישיבה דשם. ובשנת תשכ"ט נתבקש ע"י המשגיח דגייטסהד הגה"צ רבי משה שוואב לכהן לצידו כמשגיח הישיבה, מאז החל פרק מיוחד של הנהגת הציבור החרדי באנגליה בפרט ואירופה בכלל,

כאשר הוא נושא את משא הציבור על כתפיו. בשנת תשנ"ח נתבקש לבוא לליקודת לכהן כמשגיח במקומו של הגה"צ רבי נתן ואכטפויגל שנחלט, ואכן הוא נשא את עול חינוך תלמידי הישיבה והעמיד בגאון את השקפת בני התורה וחינוכם המוסרי.

משמאל לימין: מרנן רבי יעקב אדלשטיין, רבי מותתיהו סלומון, רבי נסים קרליץ, רבי אהרון יהודה לייב שטימן, רבי חיים קניבסקי זצוק"ל

הביקור השנתי בארץ הקודש

במשך עשרות שנים היה מגיע המשגיח רבי מותתיהו בקביעות לארץ הקודש לשלוש שבועות ללמוד עם ידיד נעוריו הגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל. הערצתו והתבטלותו כלפי רבינו היתה מפעימה, כאשר פעמים רבות כשהיה לו שאלה שצריכה הכרעה של גדול בישראל, היה נכנס אל הקודש פנימה ושואל את שאלותיו ומקבל את התשובה בלא הרהור.

המלחמה נגד כלי האינטרנט

בחודש חשוון תשע"ב הגיע ר' מותתיהו מליקודת מארצות הברית לארץ הקודש לביקור קצר בן חמש שעות, כדי לשוחח עם רבינו על נגע האינטרנט שחדר למחנניו. אל הביקור התלווה אחד משמשיו, ומקורבו הגדול של רבינו הגאון רבי אליהו מן שליט"א, לפנינו בפרסום ראשון עיקרי הדו שיח שהיה אז ביניהם. רבי מותתיהו פתח ואמר שיש לו בקשה חשובה.

ואמר: "המצב עם האינטרנט נורא ואיום זה שואה של הדור, בזמנו החפץ חיים אמר היינו צריכין לצאת למלחמה על הדת כי זה היה גזרת שמד, היו נופלים קרבנות אבל ה' כדאי והיינו מנצחים, גם זה שעת השמד, ואני רועד לבקש לפני רבינו, אבל אני אקדים הקדמה: ידוע שהחזון איש פסק על גיוס בנות ש "יהרג ואל יעבור".

"וביאורו: עצם הדבר והעובדא שיש מצב שיכול להביא למכשול בעוון של גילוי עריות, אפי' שעכשיו אין שום איסור, זה עצמו אבירייהו דעירות ועל זה פסק שיעבור ואל יהרוג. ומה דעת רבינו כיום על האינטרנט שלכאורה גם זה מצב כזה?"

תשובה רבינו: "זה גרוע יותר!!"

ושאל ר' מותתיהו: "אם כן עכשיו אבקש דבר. היה אסיפה גדולה בארצות הברית והוחלט פה אחד, שהדבר האחרון שאפשר לעשות וזה יעורר מאוד את הציבור, לערוך אסיפת ענק עם כל החוגים והעדות בארצות הברית, ורבינו יבוא שם, לא צריך אפילו לדבר, אבל עצם ביאתו תעשה רושם עמוק, ונשיג מטוס מיוחד, ורבינו ישהה שם אפילו רק כמה רגעים".

אך רבינו לא אבה לשמוע על יציאה לחוץ לארץ ואמר מיד: אפשר לעשות את זה גם על ידי חתימה.

שאלה: מזה לא תהיה תועלת רבה כל כך, כי יגידו, כן חתם, לא חתם.

תשובה: זה אפשר לסדר, יהיה עדים שחתמת... והוסיף רבינו: הנה רבי אליהו פה, הוא יכול להיות שליח תחת... הן אפילו לעיר עכו אני לא נוסע לברית כי לא ברור איזה חצי שם נחשב ארץ ישראל. והשיחה הסתיימה ונפרדו לחיים ולשלום. ולמחרת בבוקר ניגש רבינו ואמר רבי אליהו מן שליט"א, ואמר לו "אני מוכן לנסוע לאמריקה לצורך זה, אבל רק ביחד עם חמי". (אבל למעשה הדבר לא יצא אל הפועל). ואחרי כן רבינו כתב את המכתב הידוע נגד האינטרנט בו רשם שהוא